

A Survey of Respect for Cultural Diversity among Teachers in Three Southern Border Provinces, Thailand

Banyat Yongyuan¹, Chirapan Day-ma² and Inthira Hiransai³

¹**Ph.D.(Demography), Assistant Professor,**

National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

E-mail: ybanyat@hotmail.com

²**M.Ed.(Educational Technology), Assistant Professor,**

Faculty of Education, Prince of Songkla University

³**M.Ed.(Educational Administration), Educational Supervisor,**

Prathumthani Educational Service Area Office 1

Abstract

This research was aimed to study levels of respect for cultural diversity among the teachers; to compare the respect for cultural diversity among the teachers according to their differences in sex, religions, educational levels, school departments and hometowns and to study the relationship between cultural understanding and respect for cultural diversity among the teachers.

The samples of this research consisted of 792 primary school teachers in Pattani, Yala and Narathiwat provinces. There were two sets of the questionnaire employed for the study; the first one for investigating the respect for cultural diversity and another was for measuring cultural understanding. Data analysis was carried out using percentage, mean, t-test, F-test, and multiple correlation analysis. The results were as follows: The Muslim teachers respected cultural diversity in both overall and in each aspect of ethnical issues, languages, religions, traditions and life styles in a moderately high level whereas the Buddhist teachers respected cultural diversity in both overall and in each aspect of ethnical issues, religions, traditions and life styles in a moderately high level, with an exception for the respect for language diversity which was in a moderate level; the teachers in the three southern border provinces who had differences in sex, religions, levels of their education, school departments and hometowns had significantly statistical differences in the respect for cultural diversity and the cultural understanding among the teachers in ethnical issues, languages, traditions, life styles and their overall cultural understanding were positively related with their respect for cultural diversity.

Keywords: cultural understanding, primary school teachers, respect for cultural diversity, Thailand

การสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

บัญญัติ ยงยวน¹, จิระพันธ์ เดมะ² และอินทิตรา หิรัญสาย³

¹ปช.ด.(ประชากรศาสตร์), ผู้ช่วยศาสตราจารย์,

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: ybanyat@hotmail.com

²กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์,

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา), ศึกษานิเทศก์,

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครู ตามตัวแปร เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน และภูมิลาเนา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรมกับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 792 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม และแบบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ครูไทยมุสลิมยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี วิถีชีวิต และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ขณะที่ครูไทยพุทธยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ขนบประเพณี วิถีชีวิต และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านภาษา อยู่ในระดับปานกลาง ครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ ศาสนา ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน และภูมิลาเนา มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าความเข้าใจในวัฒนธรรมของครู ด้านชาติพันธุ์ ด้านภาษา ด้านขนบประเพณี ด้านวิถีชีวิต และความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยรวม มีความสัมพันธ์กับ การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมในทิศทางบวก

คำสำคัญ: การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม, ความเข้าใจในวัฒนธรรม, ครูระดับประถมศึกษา, ประเทศไทย

บทนำ

การเคลื่อนย้ายของประชากรโลกในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้สังคมของมนุษยชาติในหลายสังคมมีองค์ประกอบทางประชากรที่เปลี่ยนไป กลายเป็นสังคมที่ประกอบด้วยประชาชนที่มีความหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิกิริยาของประชาชนที่อยู่ดั้งเดิม เช่นการเกิดลัทธิชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) การเหยียดผิว (Racism) และการกลัวคนแปลกหน้า (Xenophobia) อันส่งผลให้เกิดการข่มขู่ คุกคามและการละเมิดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง รัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สภายุโรป (Council of Europe) ได้บรรจุวาระการประชุมว่าด้วยการจัดการแบ่งแยกเชื้อชาติ (Racial Discrimination) การเหยียดผิวไว้เป็นวาระเร่งด่วนในหลาย ๆ ครั้งของการประชุมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเน้นให้ประเทศสมาชิกเห็นความสำคัญและส่งเสริมการศึกษา ร่วมวัฒนธรรม (Intercultural Education) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจและการยอมรับระหว่างประชาชน กลุ่มคนและระหว่างบุคคลต่อบุคคล (Batelaan and Coomans, 1999, 1-31) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ.1974 องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้จัดประชุมทั่วไปครั้งที่ 18 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศสในหัวข้อ "Recommendation Concerning Education for International Understanding, Co-operation and Peace and Education relating to Human Rights and Fundamental Freedoms" ผลสรุปของที่ประชุมข้อที่ 2 กล่าวว่า "การศึกษาจะต้องพัฒนามนุษย์ให้มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ เน้นการยอมรับในสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ส่งเสริมความเข้าใจและยอมรับ (Respects) คนทุกคน ไม่ว่าคนเหล่านั้นจะมีวัฒนธรรม ความเจริญ ค่านิยมและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากตน และยอมรับคนทุกคนไม่ว่าคนเหล่านั้นจะเป็นคนในประเทศของตน

หรือคนจากประเทศอื่น" และผลสรุปข้อที่ 17 กล่าวว่า "ประเทศสมาชิกควรส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมความเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม"

การประชุมขององค์การยูเนสโก ครั้งที่ 20 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ในหัวข้อ "Declaration on Race and Racial Prejudice" ผลสรุปของที่ประชุมข้อที่ 5.2 กล่าวว่า "...หลักสูตรและตำราเรียน ควรต้องใส่ใจในเรื่องของความหลากหลายของมนุษยชาติ ควรสร้างการยอมรับในมนุษย์ที่มีความแตกต่างจากตน โดยการฝึกอบรมครูให้สามารถจัดการศึกษากับประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยปราศจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ" และในข้อที่ 6.2 กล่าวว่า "รัฐควรดำเนินการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเหมาะสม เพื่อการป้องกันการยับยั้งและการทำลายลัทธิเหยียดสีผิว การโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องของชาตินิยมและการแบ่งแยกเชื้อชาติ โดยรัฐควรศึกษาวิจัยถึงสาเหตุและการป้องกันอคติทางเชื้อชาติ"

ขณะที่สภายุโรป ได้ประกาศคำรับรองลำดับที่ 85 "Recommendation No. R(85) 7 of Committee of Ministers to Member States on Teaching and Learning about Human Rights in Schools" ความตอนหนึ่งกล่าวว่า "โรงเรียนคือชุมชนซึ่งควรจะเป็นตัวอย่างของการยอมรับในคุณค่าของบุคคล ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล ยอมรับในโอกาสที่เท่าเทียมกันของบุคคล" "รัฐควรส่งเสริมการเรียนรู้และการสอนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในโรงเรียน เช่น การสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับความลำเอียง (Bias) อคติ (Prejudice) การสรุปเหมารวม (Stereotypes) และการแบ่งพรรคแบ่งพวก (Discrimination)...โรงเรียนควรสร้างความตระหนักและยอมรับในความแตกต่าง สร้างสัมพันธภาพทางบวกและไม่มองโลกในแง่ร้าย รวมทั้งไม่ใช้วิธีการแก้ปัญหาดด้วยความรุนแรง"

บทบาทหน้าที่ของนักการศึกษา นอกจากการให้ความรู้ทางวิชาการและการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแล้ว

คือ การเตรียมเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะในการใช้ชีวิต อยู่ในชุมชนโลกที่ผู้คนมีความแตกต่างหลากหลาย เช่น ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ให้พวกเขาสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสมัครสมานสามัคคีทุกฝ่าย สามารถบรรลุถึงเป้าหมายและความเป็นอยู่ที่ดี (Singh, 2006, 5 and Wan, 2006, 140)

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้ปกครองควรมีบทบาทที่ชัดเจนในการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความคิด ความเชื่อและค่านิยมในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย 2 ประการคือ 1) การสร้างความเข้าใจหรือความตระหนักรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม 2) การสร้างการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม (Kunzman, 2003, 341; Angelo and Dixey, 2001, 83)

Kunzman (2003, 341) เชื่อว่า การสร้างความเข้าใจหรือความตระหนักรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ความสงบสุขในสังคมได้ การที่จะสร้างความสงบสุขและสันติภาพได้อย่างยั่งยืน คือ การส่งเสริมให้คนในสังคมเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) ในความมีอยู่และความเป็นไปของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในกลุ่มนักเรียนนั้น ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและในโรงเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและการยอมรับ สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการค้นหา ให้นักเรียนทุกกลุ่มมีโอกาสประสบความสำเร็จโดยเท่าเทียมกัน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ฝึกให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจรรณญาณ เน้นความร่วมมือระหว่างกลุ่มนักเรียน โดยครูจะสอดแทรกบูรณาการแนวคิด เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันไปในการเรียนการสอน (Klein, 1992, 11-13; Wilson, 2006, 6)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า โรงเรียนและครูจะต้องเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างและ

ความหลากหลายที่มีอยู่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสูงสุดตามศักยภาพ เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ประกอบด้วยประชาชน 3 กลุ่มหลัก ๆ คือ ชาวไทยเชื้อสายมลายู ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยสยาม โดยชาวไทยเชื้อสายมลายูจะมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 ที่เหลือร้อยละ 20 คือ ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยสยาม นอกจากความหลากหลายทางชาติพันธุ์แล้วยังมีความหลากหลายทางภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต โดยชาวไทยเชื้อสายมลายูจะใช้ภาษาหลักในการสื่อสาร คือ ภาษามลายูถิ่น นับถือศาสนาอิสลาม และมีวิถีชีวิตโดยอาศัยคำสอนของอิสลามเป็นหลัก ขณะที่ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยสยามจะใช้ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นภาษาหลัก และส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ

ความแตกต่างและความหลากหลายวัฒนธรรมนี้ นับว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของพื้นที่นี้ ซึ่งไม่ค่อยได้พบเห็นในพื้นที่อื่นนัก ในอดีตประชาชนทั้งสามกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสงบสุข แม้ว่าในบางช่วงจะมีปัญหากระทบกระทั่งกันบ้าง ก็สามารถแก้ไขจนคลี่คลายไปได้ แต่ในปัจจุบันพื้นที่สามจังหวัดนี้ มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้วิถีชีวิตของประชาชนทั้งสามกลุ่มที่เคยอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ต้องเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เกิดความหวาดระแวงไม่ไว้วางใจกัน เกิดอคติทางเชื้อชาติ ศาสนา เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขของประชาชนและสังคมโดยรวม

การจัดการศึกษาในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเช่นนี้ จึงควรมีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ควรปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนทุกกลุ่ม เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสงบสุขต่อไป และครูคือบุคคลที่ควรจะเป็นแบบอย่างของการยอมรับความ

แตกต่างหลากหลายวัฒนธรรม และปฏิบัติต่อนักเรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครอง โดยปราศจากอคติ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของครูในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริม พัฒนา การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการยอมรับ ความหลากหลายวัฒนธรรม ของครูในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย กล่าวคือเพื่อศึกษา ระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครู ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบการ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครู จำแนกตาม ตัวแปร เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน และภูมิลาเนา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความเข้าใจในวัฒนธรรมของครู กับการยอมรับความ หลากหลายวัฒนธรรม

ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการส่งเสริมให้ครูเกิดความ ตระหนักรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ และยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้เชื่อว่าครูที่มี เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน และภูมิลาเนา ต่างกัน มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน และความเข้าใจในวัฒนธรรมของครู มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัฒนธรรม หมายถึงความเชื่อและการกระทำที่บุคคล ในสังคมยอมรับว่ามีคุณค่า มีความหมาย มีความสำคัญ และยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ได้แก่ ศาสนา ภาษา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต (การแต่งกาย อาหารการกิน การอยู่อาศัย)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม หมายถึง

ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคล ในลักษณะของ ความเข้าอกเข้าใจ การยอมรับ และเชื่อถือในคุณค่า วัฒนธรรมของกลุ่มตน และกลุ่มอื่น เข้าใจและยอมรับ ในความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบ ประเพณี และวิถีชีวิต พร้อมทั้งจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ที่มีความหลากหลายโดยปราศจากอคติ

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้าน ชาติพันธุ์ หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของ บุคคล ในลักษณะของความเข้าอกเข้าใจ ยอมรับในคุณค่า ของบุคคลที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ สามารถเข้าร่วม กิจกรรมการอยู่อาศัย การเรียน การทำงาน การใช้บริการ กับบุคคลต่างชาติพันธุ์โดยปราศจากอคติ และการ แบ่งแยก

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านภาษา หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคล ในลักษณะของความเข้าอกเข้าใจ ยอมรับในคุณค่า ของภาษาพูด ภาษาเขียนที่มีความแตกต่างจากตน พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และทำความเข้าใจในภาษานั้นๆ โดย ปราศจากอคติ

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านศาสนา หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลใน ลักษณะของความเข้าอกเข้าใจ ยอมรับในคุณค่าของ ศาสนาที่มีความแตกต่างจากตน เคารพต่อความเชื่อ และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของบุคคลโดย ปราศจากอคติ

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้าน ขนบประเพณี หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ของบุคคลในลักษณะของความเข้าอกเข้าใจ ยอมรับ ในคุณค่าของขนบประเพณีที่มีความแตกต่างจากตน เคารพต่อความเชื่อ และประเพณีปฏิบัติของบุคคล ได้แก่เทศกาลงานบุญ งานรื่นเริง การเล่น การแสดง และศิลปะโดยปราศจากอคติ

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้าน วิถีชีวิต หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคล ในลักษณะของความเข้าอกเข้าใจ ยอมรับในคุณค่าของ

วิถีชีวิตที่มีความแตกต่างจากตน เคารพต่อความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคล ได้แก่ การแต่งกาย การกิน การอยู่อาศัยโดยปราศจากอคติ

ความเข้าใจในวัฒนธรรม หมายถึง การรับรู้ การตระหนักและเข้าใจถึงที่มาและเนื้อหาทางวัฒนธรรม ทั้งของกลุ่มตนและของกลุ่มอื่นอย่างถูกต้อง

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดของครู ประกอบด้วย ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

สังกัดของโรงเรียน หมายถึง หน่วยงานที่กำกับดูแลการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วย สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน และสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล)

ภูมิลำเนา หมายถึง จังหวัดที่เกิดและอยู่อาศัย ในช่วงวัยเด็ก ประกอบด้วย สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ และจังหวัดในภาคอื่นๆ

วิธีวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ประกอบด้วยครู ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาเอกชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 18,865 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยครู ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาเอกชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2549 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 792 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน ภูมิลำเนาและความเข้าใจในวัฒนธรรม

ตัวแปรตาม ได้แก่ การยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 5 ด้านคือ ด้านชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ในกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มร้อยละ 4 หรือ 0.04 เมื่อดำเนินการตามสูตรแล้วได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 605 คน แต่ในการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างให้มากกว่าเดิมรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 792 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้แบบหลายขั้นตอนโดยรวบรวมรายชื่ออำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และ 2 ของจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 6 เขต ให้ได้ 2 อำเภอ ยกเว้นเขตพื้นที่การศึกษาที่มีโรงเรียนสังกัดเทศบาลไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการ ก็จะเพิ่มอำเภอที่มีโรงเรียนสังกัดเทศบาลมาอีก 1 อำเภอ ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 อำเภอ จากนั้นจึงสุ่มโรงเรียนด้วยการสุ่มอย่างง่ายแบบจับสลาก โดยกำหนดให้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1 อำเภอ ประกอบด้วยโรงเรียนสังกัด สพฐ. 3 โรงเรียน โรงเรียนสังกัด สข. 1-2 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดเทศบาล 1-2 โรงเรียน แล้วจึงกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างครูในแต่ละโรงเรียน โดยเทียบสัดส่วนระหว่างจำนวนครูของแต่ละโรงเรียนแยกตามสังกัด แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากให้ได้กลุ่มตัวอย่างครูตามจำนวนตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล 2 ชนิด คือ

1. แบบสำรวจการยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรมสำหรับครู

ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง โดยศึกษากรอบแนวคิดของการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น เชิญครูที่สอนในเขตเทศบาล ที่นับถือศาสนาพุทธ 1 กลุ่ม นับถือศาสนาอิสลาม 1 กลุ่ม ครูที่สอนนอกเขตเทศบาล นับถือศาสนาพุทธ 1 กลุ่ม นับถือศาสนาอิสลาม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คนมาร่วมสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมประเด็นของการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม การมีอคติและการแบ่งพรรคแบ่งพวก มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมในลักษณะคู่ขนาน คือฉบับครูไทยพุทธ และฉบับครูไทยมุสลิม ซึ่งในแต่ละฉบับประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน คือด้านชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต

นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 2 คน เป็นผู้ตรวจสอบจากนั้นจึงปรับแก้ตามข้อเสนอแนะแล้วนำแบบสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมสำหรับครูไทยพุทธ จำนวน 35 ข้อ และครูไทยมุสลิม จำนวน 35 ข้อ ไปตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ครอนบรัค ได้ค่าความเชื่อมั่นฉบับครูไทยพุทธ เท่ากับ .94 และค่าความเชื่อมั่นฉบับครูไทยมุสลิม เท่ากับ .90

ลักษณะข้อคำถามของแบบวัดการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมจะมีคำตอบเป็น 5 ระดับ และการให้คะแนนแต่ละข้อถือตามเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเท่ากับ 1

สำหรับข้อคำถามที่มีความหมายในทางตรงกันข้าม จะให้คะแนนในทิศทางกลับกัน

การกำหนดระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม จะใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึงยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมสูง
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึงยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมค่อนข้างสูง
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึงยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึงยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมค่อนข้างต่ำ
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึงยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมต่ำ

2. แบบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม สำหรับครู

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากรอบแนวคิดของความเข้าใจในวัฒนธรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ผู้วิจัยจึงรวบรวมประเด็นความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม จากครูที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (กลุ่มเดียวกับการสร้างแบบสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม) มาสร้างเป็นแบบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม แบบถูก-ผิด ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ชุดเดียวกับแบบวัดการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม) จำนวน 3 คน ตรวจสอบ เมื่อปรับแก้ตามข้อเสนอแนะแล้ว นำแบบวัดจำนวน 20 ข้อ มาให้ครูระดับประถมศึกษาในเขตจังหวัดปัตตานีจำนวน 46 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ นำผลมาตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นรวม เท่ากับ .55

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และ 2 ของจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาล และศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ช่วยติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาร่วมประชุม

รับทราบแนวทางการเก็บข้อมูล จากนั้น จึงจัดประชุมชี้แจงศึกษานิเทศก์ที่เป็นผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูที่เป็นผู้แทนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงเหตุผลและความสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แนวทางการคัดเลือกครูในโรงเรียนให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม การชี้แจงข้อมูลก่อนที่จะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม การตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม การจัดส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้ประสานงาน รวมทั้ง ให้ผู้ประสานงาน และผู้แทนครูทดลองตอบแบบสอบถาม และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยในช่วงการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานพร้อมให้คำปรึกษากับศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาอย่างใกล้ชิด รวมทั้ง เข้าสังเกตการณ์การตอบแบบสอบถามของครูในโรงเรียนในทุกเขตพื้นที่การศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กล่าวคือวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ใช้สถิติ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย วิเคราะห์เปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ตามตัวแปรเพศ และศาสนาใช้สถิติ t-test แบบเป็นอิสระ (Independent t-test) วิเคราะห์เปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ตามตัวแปร ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน ภูมิภาค ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรม กับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ใช้สถิติสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ข้อมูลสถานภาพครู

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูเพศหญิง (ร้อยละ 79.19) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 20.83) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 57.07) มากกว่าอิสลาม (ร้อยละ 42.93) ครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ

88.76) ครูส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 56.82) และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 74.24)

ระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

ครูไทยมุสลิมและครูไทยพุทธ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ขนบประเพณี วิถีชีวิต และการยอมรับโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ยกเว้นด้านภาษาที่พบว่า ครูไทยมุสลิมยอมรับในระดับค่อนข้างสูง แต่ครูไทยพุทธยอมรับในระดับปานกลาง การพบว่าครูไทยมุสลิมและครูไทยพุทธ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมเกือบทุกด้านและการยอมรับโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะการได้รับการศึกษาของครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การมีปฏิสัมพันธ์ กับคนต่างชาติพันธุ์ ส่งผลให้ครูทั้งไทยมุสลิมและไทยพุทธสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายของการอยู่ร่วมกันของคนต่างชาติพันธุ์ในสังคมได้

กรณีครูไทยมุสลิมยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านภาษา อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 4.27) ขณะที่ครูไทยพุทธยอมรับ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) อาจเป็นเพราะในอดีตที่ผ่านมาภาษามลายูมีสถานะเป็นภาษาถิ่นภาษาหนึ่ง ขณะที่คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 80 ใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร ดังนั้น ครูไทยมุสลิมจึงต้องการให้ภาษามลายูได้รับการยอมรับ และยกสถานะของภาษามลายูให้ใกล้เคียงกับภาษาไทย เพราะภาษาคือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความรู้สึกของวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ขณะที่ครูไทยพุทธให้การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านภาษา ในระดับที่ต่ำกว่าครูไทยมุสลิม อาจเป็นเพราะครูไทยพุทธคุ้นเคยกับการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารมาโดยตลอด และส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า “คนที่เกิดและอยู่อาศัยในประเทศใดก็ควรที่จะมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษากลางของประเทศนั้นๆ ได้” เมื่อเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษากลางหรือภาษาราชการที่ใช้ในการสื่อสารแล้วก็ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาถิ่นอื่น ๆ อีกก็ได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม จำแนกรายด้านและศาสนาที่นับถือ

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม	ครูไทยมุสลิม		ครูไทยพุทธ	
	ค่าเฉลี่ย	ระดับการยอมรับ	ค่าเฉลี่ย	ระดับการยอมรับ
1.ชาติพันธุ์	3.94	ค่อนข้างสูง	3.80	ค่อนข้างสูง
2. ภาษา	4.27	ค่อนข้างสูง	3.27	ปานกลาง
3. ศาสนา	3.98	ค่อนข้างสูง	3.99	ค่อนข้างสูง
4. ชนบประเพณี	3.85	ค่อนข้างสูง	4.14	ค่อนข้างสูง
5. วิถีชีวิต	3.58	ค่อนข้างสูง	3.77	ค่อนข้างสูง
การยอมรับโดยรวม	3.92	ค่อนข้างสูง	3.80	ค่อนข้างสูง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบ คะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูเพศชาย (n = 165) เพศหญิง (n = 627)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1.ชาติพันธุ์	3.94	0.51	3.84	0.54	2.29*
2. ภาษา	3.79	0.72	3.67	0.86	1.67
3. ศาสนา	4.07	0.52	3.97	0.49	2.31*
4. ชนบประเพณี	4.01	0.62	4.01	0.59	-0.07
5. วิถีชีวิต	3.75	0.62	3.67	0.64	1.30
การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม	3.91	0.43	3.83	0.47	1.96

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครู

การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูในการวิจัยครั้งนี้ใช้การทดสอบค่าที่ การทดสอบค่าเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยสถิติ เซฟเฟ่ ดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูตามตัวแปรเพศ

ครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพศชายและหญิง ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์แยกรายด้าน พบว่าครูชายและครูหญิง ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์และ ด้านศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

การที่ครูชายยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ด้านชาติพันธุ์และด้านภาษาสูงกว่าครูหญิงอาจเป็น เพราะโดยธรรมชาติของเพศชายมีการประเมินหรือ ตัดสินคุณค่า ของสถานการณ์รอบตัวเขาในลักษณะ องค์รวม ขณะที่เพศหญิงมักจะประเมินหรือตัดสินคุณค่า ของสถานการณ์ในลักษณะแยกย่อย เก็บรายละเอียด ปลีกย่อย ด้วยเหตุนี้ ครูหญิงจึงค่อนข้างจะจดจำ และ รับรู้ได้ไว (Sensitive) โดยเฉพาะความแตกต่าง และความขัดแย้งด้านชาติพันธุ์และศาสนาของคนใน พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขณะที่ครูชายมักจะ ไม่ให้ความสำคัญกับรายละเอียดของความแตกต่าง หรือความขัดแย้ง ครูชายจึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับ ความหลากหลายด้านชาติพันธุ์และศาสนา มากกว่า ดังตาราง 2

2. การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรมของครูตามตัวแปรศาสนา

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูไทยมุสลิมและครูไทยพุทธโดยภาพรวมทุกองค์ประกอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบหรือรายด้านก็พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การยอมรับ ด้านชาติพันธุ์ ด้านภาษา ด้านชนบประเพณี และด้านวิถีชีวิต ขณะที่การยอมรับฯ ด้านศาสนาไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูไทยพุทธ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์และด้านภาษาต่ำกว่าครูไทยมุสลิม อาจเป็นเพราะครูไทยพุทธ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนเชื้อชาติไทย ยังคงมีความคิดแบบความเป็นหนึ่งเดียว (Uniformity) คือ ชาติหรือประเทศจะมีความมั่นคงได้ คนในชาติต้องมีคุณลักษณะร่วมกันในลักษณะของการผสมกลมกลืน (Assimilation) ทางวัฒนธรรมเช่น ความเชื่อที่ว่า ทุกคนที่เกิดบนผืนแผ่นดินไทย ต้องเรียนภาษาไทยและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การยกระดับความสำคัญของภาษาอื่น ๆ เช่นภาษามลายู ให้มีสถานะเทียบเท่าภาษาไทย จึงเป็นเรื่องยากที่จะยอมรับได้ ซึ่งฐานคิดเดิมเรื่อง “ความเหมือน-ความต่าง” “พวกเขา-พวกเรา” ของคนไทยพุทธยังคงฝังรากลึกและส่งผลต่อการยอมรับในความแตกต่างหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรมเมื่อพิจารณาในมุมกลับกันการที่ครูไทยมุสลิมยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์และภาษาสูงกว่าครูไทยพุทธ อาจเป็นเพราะโดยธรรมชาติของกลุ่มคนที่วัฒนธรรมของตน มีสถานภาพเป็นรอง ย่อมต้องการให้คนในกลุ่มชาติพันธุ์ของตน และภาษาของกลุ่มตนได้เข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญในสังคม ได้มีโอกาสในการแสดงอัตลักษณ์ หรือความมีอยู่ของชาติพันธุ์และภาษาของตน จึงส่งผลให้ครูไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยแสดงออกถึงความต้องการให้ชาติพันธุ์มลายูและภาษามลายูได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกับชาติพันธุ์ไทยและภาษาไทย

ในส่วนของชนบประเพณีและวิถีชีวิต พบว่าครูไทยมุสลิมยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชนบประเพณี และวิถีชีวิตต่ำกว่าครูไทยพุทธ อาจด้วยเหตุผล เพราะครูไทยมุสลิมเกรงว่าการที่เข้าร่วมกิจกรรมทางชนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การร่วมงานเทศกาลปีใหม่ การเข้าร่วมงานศพของคนไทยพุทธ หรือการรับประทานอาหารของคนไทยพุทธจะเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาพุทธ ซึ่งอาจจะมีส่วนกิจกรรมที่ผิดหลักการของอิสลามที่ห้ามทำกิจกรรมทางศาสนาอื่นนอกจากอิสลามเท่านั้น ซึ่งความเกรงกลัวว่าจะผิดหลักการของอิสลาม ส่งผลให้ครูไทยมุสลิม ยอมรับที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับกิจกรรมของคนต่างศาสนาในระดับที่ต่ำกว่า ขณะที่ครูไทยพุทธ ยอมรับในความหลากหลายด้านชนบประเพณี และวิถีชีวิต สูงกว่าครูไทยมุสลิม อาจเป็นเพราะหลักคำสอนของศาสนาพุทธไม่มีข้อห้ามในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้คนไทยพุทธมีทัศนคติที่เปิดกว้างและพร้อมที่จะเรียนรู้ชนบประเพณีและวิถีชีวิตของคนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตน

ในส่วนขององค์ประกอบความหลากหลายด้านศาสนา พบว่า ครูไทยมุสลิมและครูไทยพุทธ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูไทยพุทธและครูไทยมุสลิม มีความเชื่อว่าศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ดังนั้น จึงยอมรับถึงความมีอยู่และความหลากหลายของศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ ดังตาราง 3

3. การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรมของครู ตามตัวแปรระดับการศึกษา

ครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่างกัน (ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี) ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ ด้านวิถีชีวิต ด้านชนบประเพณี และการยอมรับโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 4 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบความแตกต่างเป็นรายคู่เฉพาะในด้านชาติพันธุ์ ด้านชนบประเพณี และด้านการยอมรับโดยรวม แต่ไม่

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูที่นับถือศาสนาอิสลาม (n = 340) และศาสนาพุทธ (n = 452)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม	ศาสนา				t
	อิสลาม		พุทธ		
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1.ชาติพันธุ์	3.94	0.49	3.80	0.56	3.67***
2. ภาษา	4.27	0.45	3.27	0.80	22.19***
3. ศาสนา	3.98	0.50	3.99	0.50	-0.48
4. ชนบประเพณี	3.85	0.60	4.14	0.56	-6.94***
5. วิธีชีวิต	3.58	0.64	3.77	0.63	-4.05***
การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม	3.92	0.39	3.80	0.51	4.03***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครู ที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (n = 53) ปริญญาตรี (n = 703) และสูงกว่าปริญญาตรี (n = 36)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม		df	SS	MS	F
1. ชาติพันธุ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.60	1.80	6.32**
	ภายในกลุ่ม	790	224.67	0.29	
	รวม	792	228.27		
2. ภาษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.04	0.02	0.03
	ภายในกลุ่ม	790	548.25	0.70	
	รวม	792	548.06		
3. ศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.14	0.57	2.28
	ภายในกลุ่ม	790	197.33	0.25	
	รวม	792	198.47		
4. ชนบประเพณี	ระหว่างกลุ่ม	2	4.54	2.27	6.50**
	ภายในกลุ่ม	790	275.65	0.35	
	รวม	792	280.19		
5. วิธีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	3.66	1.83	4.50*
	ภายในกลุ่ม	790	321.26	0.41	
	รวม	792	324.92		
การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.90	0.95	4.42*
	ภายในกลุ่ม	790	169.38	0.22	
	รวม	792	171.27		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

การยอมรับ ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ชาติพันธุ์				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.65	-	-.23*	-.04
ปริญญาตรี	3.88		-	.19
สูงกว่าปริญญาตรี	3.69			-
ชนบประเพณี				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.74	-	-.30**	-.20
ปริญญาตรี	4.04			.10
สูงกว่าปริญญาตรี	3.94			-
วิถีชีวิต				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.50	-	-.21	.02
ปริญญาตรี	3.71		-	.23
สูงกว่าปริญญาตรี	3.48			
การยอมรับโดยรวม				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.69	-	-.17*	-.06
ปริญญาตรี	3.86		-	.11
สูงกว่าปริญญาตรี	3.75			-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านวิถีชีวิตตั้งตาราง 5 โดยสรุป พบว่า ครูที่จบการศึกษาปริญญาตรี ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมสูงกว่าครูที่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่ครูที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ ด้านชนบประเพณี และการยอมรับโดยรวม สูงกว่าครูที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาจเป็นเพราะครูที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีประสบการณ์ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยผ่านการใช้ชีวิตการเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ประมาณ 4 ปี และได้รับข่าวสารข้อมูลที

เกี่ยวกับมิติทางวัฒนธรรม ที่หลากหลาย ทำให้คนกลุ่มนี้มีโลกทัศน์กว้าง

4. การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูตามตัวแปรสังกัดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมเป็นรายด้าน และโดยรวม ของครูสังกัดโรงเรียนที่ต่างกัน ตั้งตาราง 6 พบว่า ครูที่สังกัดโรงเรียนแตกต่างกัน ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ชนบประเพณี วิถีชีวิต และการยอมรับโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ไม่พบความแตกต่างในด้านภาษา เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 450) สำนักงานการศึกษาเอกชน (n = 207) และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (n = 135)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม		df	SS	MS	F
1. ชาติพันธุ์	ระหว่างกลุ่ม	2	6.52	3.26	11.61***
	ภายในกลุ่ม	790	221.74	0.28	
	รวม	792	228.26		
2. ภาษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.26	0.63	0.91
	ภายในกลุ่ม	790	546.79	0.69	
	รวม	792	548.05		
3. ศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	2	6.25	3.12	12.84***
	ภายในกลุ่ม	790	192.21	0.24	
	รวม	792	198.46		
4. ขนบประเพณี	ระหว่างกลุ่ม	2	12.73	6.36	18.79***
	ภายในกลุ่ม	790	267.45	0.33	
	รวม	792	280.19		
5. วิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	8.84	4.42	11.03***
	ภายในกลุ่ม	790	316.07	0.40	
	รวม	792	324.91		
การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.59	2.795	13.31***
	ภายในกลุ่ม	790	165.68	0.21	
	รวม	792	171.23		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ในแต่ละด้านที่พบความแตกต่าง ดังตาราง 7 พบว่าครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) และครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ขนบประเพณี วิถีชีวิต และการยอมรับโดยรวมสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน (สช.) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะโครงสร้างขององค์กรในโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแม้จะมีสังกัดต่างกัน แต่ทั้งคู่ก็เป็นโรงเรียนในสังกัดของรัฐบาลเหมือนกัน การเป็นโรงเรียนของรัฐนั้นโอกาสที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะได้รับความรู้และแนวการปฏิบัติ เกี่ยวกับความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรม และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างการยอมรับ

ในความแตกต่าง มากกว่าครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กอปรกับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนเฉพาะกลุ่ม กล่าวคือ ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทำให้องค์ประกอบของนักเรียนและครูไม่มีความแตกต่างหลากหลาย ส่งผลให้ครูขาดประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัฒนธรรม และส่งผลให้การยอมรับในความหลากหลายวัฒนธรรมน้อยกว่าครูในโรงเรียนของรัฐ ซึ่งจะประกอบด้วยครูและนักเรียนที่มาจากต่างศาสนา วัฒนธรรมมากกว่า

5. การเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครู ตามตัวแปรภูมิลำเนา

ครูที่มีภูมิลำเนาต่างกันยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านภาษา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต

ตาราง 7 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนการยอมรับความหลากหลายแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การยอมรับ สังกัด	ค่าเฉลี่ย	การศึกษา ขั้นพื้นฐาน	การศึกษา เอกชน	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
ชาติพันธุ์				
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.91	-	-21***	-0.00
การศึกษาเอกชน	3.70		-	-21***
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.91			-
ศาสนา				
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.04	-	-21***	.01
การศึกษาเอกชน	3.83		-	-20***
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.03			-
ชนบประเพณี				
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.08	-	-28***	-0.04
การศึกษาเอกชน	3.80		-	-32***
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.12			-
วิถีชีวิต				
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.75	-	-24***	.03
การศึกษาเอกชน	3.51		-	-21**
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.72			
การยอมรับ โดยรวม				
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.90	-	-20**	.02
การศึกษาเอกชน	3.70		-	-18**
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.88			-

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 8 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละด้านที่พบความแตกต่าง ดังตาราง 9 พบว่า ในด้านภาษา ครูที่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านภาษาสูงกว่าครูที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่นๆในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่มีเชื้อสายหรือชาติพันธุ์มลายู และใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ครูเหล่านี้จึงปรารถนาให้ภาษามลายูถิ่น ถูกยกระดับความสำคัญ และแสดงถึง เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

มลายู เช่น การสอนภาษามลายูแก่นักเรียน ในฐานะที่เป็นภาษาที่สองเทียบเท่ากับภาษาอังกฤษ หรือ การเขียนชื่อหมู่บ้าน และสถานที่ราชการโดยใช้ภาษามลายู ควบคู่กับภาษาไทยเป็นต้น แต่ในขณะที่ครูที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่นๆในภาคใต้ ที่ส่วนใหญ่คุ้นเคยกับภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยกลาง การต้องมาเรียนรู้ภาษามลายูถิ่นเพิ่มเติม จึงเสมือนกับการเพิ่มภาระให้กับครูมากขึ้น ประกอบกับครูส่วนหนึ่งอาจมีความคิดแบบเดิมว่าคนทุกคนที่เกิดบนผืนแผ่นดินไทยต้องเรียนรู้และใช้ภาษาไทยให้ได้ การยกสถานะภาษามลายูถิ่นให้มีความสำคัญเทียบเท่าภาษาไทย จึงมีผู้ยอมรับไม่มากนัก

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวม ของครู ที่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (n = 588) จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ (n = 172) และภาคอื่น ๆ (n = 32)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม		df	SS	MS	F
1.ชาติพันธุ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.47	0.23	0.82
	ภายในกลุ่ม	790	227.79	0.28	
	รวม	792	228.26		
2. ภาษา	ระหว่างกลุ่ม	2	7.60	3.80	5.55**
	ภายในกลุ่ม	790	540.44	0.68	
	รวม	792	548.05		
3. ศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	0.89
	ภายในกลุ่ม	790	198.01	0.25	
	รวม	792	198.46		
4. ขนบประเพณี	ระหว่างกลุ่ม	2	8.53	4.26	12.39***
	ภายในกลุ่ม	790	271.65	0.34	
	รวม	792	280.19		
5. วิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	3.68	1.84	4.52*
	ภายในกลุ่ม	790	321.23	0.40	
	รวม	792	324.91		
การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.48	0.24	1.13
	ภายในกลุ่ม	790	170.78	0.21	
	รวม	792	171.27		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูที่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ และภาคอื่น ๆ

การยอมรับฯ ภูมิลำเนา	ค่าเฉลี่ย	สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้	จังหวัดภาคใต้อื่น ๆ	ภาคอื่น ๆ
ภาษา				
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.75	-	.22**	-.23
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้	3.53		-	-.01
ภาคอื่น ๆ	3.52			-
ขนบประเพณี				
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.95	-	-.23***	-.29*
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้	4.18		-	-.06
ภาคอื่น ๆ	4.24			-

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของครูที่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ และภาคอื่น ๆ (ต่อ)

การยอมรับฯ	ภูมิลำเนา			
	ค่าเฉลี่ย	สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	จังหวัดภาคใต้อื่น ๆ	ภาคอื่น ๆ
วิถีชีวิต				
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.64	-	-.14*	-.24
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้	3.78		-	-.10
ภาคอื่น ๆ	3.88			-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในด้านชนบประเพณี พบว่า ครูที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ และครูที่มีภูมิลำเนาจากภาคอื่น ๆ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านชนบประเพณีสูงกว่าครูที่มีภูมิลำเนาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีภูมิลำเนาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งศาสนาอิสลามมีกฎข้อห้ามไม่ให้มุสลิม เข้าร่วมกิจกรรมหรือทำความเคารพสิ่งใด ๆ นอกจากอัลเลาะห์เพียงองค์เดียว จึงทำให้ครูเหล่านี้มักปฏิเสธที่เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีที่นอกเหนือจากศาสนาอิสลาม เพราะเกรงว่าจะผิดกับหลักการอิสลาม

ในด้านวิถีชีวิต พบว่า ครูที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิตสูงกว่า ครูที่มีภูมิลำเนาจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งก็อธิบายได้ด้วยเหตุผลที่คล้ายกับด้านชนบประเพณี คือครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้กบโยงเรื่องการแต่งกาย อาหารการกินกับหลักศาสนาอิสลามอย่างแนบแน่น การยอมรับความหลากหลายในเรื่องเหล่านี้จึงน้อยเมื่อเทียบกับครูจากภาคใต้อื่น ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรมกับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง

ความเข้าใจในวัฒนธรรมของครู แยกเป็นรายด้านคือชาติพันธุ์ (x_1) ภาษา (x_2) ศาสนา (x_3) ชนบประเพณี (x_4) วิถีชีวิต (x_5) และความเข้าใจในวัฒนธรรมโดยรวม (x_6) กับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม (y) พบว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมด้านชาติพันธุ์ (x_1) ภาษา (x_2) ชนบประเพณี (x_4) วิถีชีวิต (x_5) และโดยรวม (x_6) มีความสัมพันธ์กับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมโดยรวม (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความสัมพันธ์ทั้งหมดเป็นไปในทิศทางบวก แต่มีขนาดของความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ค่า r อยู่ระหว่าง 0.120 ถึง 0.219) อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบนี้ก็สามารถอธิบายได้ว่า ครูที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรมของคนต่างกลุ่มเพิ่มขึ้น มีแนวโน้มว่าการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมก็จะเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gorham (2001, Abstract) ที่พบว่า ครูที่มีพื้นฐานมาจากครอบครัวพหุชาติพันธุ์ และครูที่มีเพื่อนจากต่างวัฒนธรรมจะรับรู้ว่าจะมีความสามารถในการสอนนักเรียนพหุวัฒนธรรมได้ดี ซึ่งการที่ครูมาจากครอบครัวพหุชาติพันธุ์ และครูที่มีเพื่อนจากต่างวัฒนธรรมตีความว่าครูเหล่านี้จะมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างและน่าจะเกิดการยอมรับในความหลากหลายวัฒนธรรมได้เช่นกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ Wan (2006, 140) ที่ว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นจะช่วยให้เกิดสันติภาพและความสงบสุขในโลก และสอดคล้องกับคำกล่าวของ

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างความเข้าใจในวัฒนธรรม (รายด้าน) กับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม (โดยรวม)

ตัวแปร	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	y
x ₁	1.00	-0.065	0.156**	0.314**	0.029	0.581**	0.144**
x ₂		1.00	0.082*	-0.105**	0.172**	0.399**	0.154**
x ₃			1.00	0.166**	0.078*	0.619**	0.010
x ₄				1.00	0.038	0.541**	0.120**
x ₅					1.00	0.455**	0.145**
x ₆						1.00	0.219**

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Voltz (1998 cited in Miller, Strosnider and Dooley, 2000, 15) ที่ว่าในห้องเรียนที่นักเรียนมีความหลากหลายวัฒนธรรมครูต้องปรับตัวให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายของนักเรียนและยอมรับในความแตกต่างนั้นให้ได้ ดังตาราง 10

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน เทศบาลและโรงเรียน ควรสร้างความตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น และสร้างการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมให้แก่ครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1.1 จัดปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ทั้งครูไทยมุสลิมและครูไทยพุทธ โดยบรรจุเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมทั้งของไทยมุสลิม และไทยพุทธอย่างเข้มข้น เพื่อให้ครูเหล่านี้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายอย่างครบถ้วนและปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง

1.2 เมื่อมีการจัดอบรม ประชุม สัมมนาให้กับครูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรสอดแทรกบูรณาการเนื้อหาความรู้ด้านวัฒนธรรมไปในเนื้อหาและกิจกรรม

ต่างๆ เพื่อเป็นการทบทวน และกระตุ้นให้ครูรับรู้ถึงเจตคติของตนต่อการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

1.3 จัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทั้งของไทยมุสลิมและไทยพุทธแจกจ่ายให้กับผู้บริหารโรงเรียนและครู เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

1.4 จัดหลักสูตรอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) เพื่อให้เกิดทักษะการพัฒนา นักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน

2. หน่วยงานการผลิตครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ควรกำหนดรายวิชาบังคับให้นักศึกษาครูได้เรียน เช่น วิชาการศึกษาพหุวัฒนธรรม วิชาศาสนาเปรียบเทียบ เพื่อสร้างเจตคติที่ถูกต้อง เข้าใจวิธีการสอน และวิธีการปฏิบัติต่อนักเรียนภายใต้บรรยากาศของความหลากหลายวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูและผู้บริหารโรงเรียนในระดับอื่นๆ เช่นระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูกับตัวแปรอื่นๆ เช่นพฤติกรรมการสอน การปกครองชั้นเรียน

3. ควรใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เช่นการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ควบคู่กับการใช้แบบสอบถามในการศึกษาการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูและผู้บริหารโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทั้งเขต 1 และ 2 ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่อนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามวิจัยด้วยความเต็มใจ จนทำให้การวิจัยสำเร็จดังที่ปรากฏนี้

เอกสารอ้างอิง

Angelo, Andrea. and Dixey, Brenda P. (2001). Using multicultural resources for teachers to combat racial prejudice in the classroom. **Early Childhood Education Journal**, 29(2), 83-87.

Batelaan, Pieter. And Coomans, Fons. (1999). The International Basis for Intercultural Education including Anti-Racist and Human Rights Education. **International Association for Intercultural Education (IAIE)**. (online). Available: <http://www.lib.unesco.org>. Accessed: [31/7/2005].

Gorham, Ephraim. (2001). **Multicultural Teaching Competence as Perceived by Elementary School Teachers**. (online). Available: <http://proquest.umi.com>. Accessed: [31/7/2005].

Klein, Tracy E. (1992). **Teaching Tolerance, Prejudice Awareness and Reduction in Secondary Schools**. A thesis presented to the Faculty of the Dominican College Department of Education, California, May.

Kunzman, Robert. (2003). **Mutual understanding, The basis of respect and ethical education. Philosophy of Education**. (online). Available: <http://google.com>. Accessed: [1/12/2006].

Miller, Maurice; Strosnider, Roberta and Dooley, Elizabeth. (2000). States' Requirements for Teachers' Preparation for Diversity. **Multicultural Education**, 8(2), 15-18.

Singh, Mohinder. (2006). **Promoting Respect for Cultural Diversity in Conflict Resolution**. (Online). Available: <http://www.google.com>. Accessed: [30/7/2007].

Wan, Guofang. (2006). Teaching diversity and tolerance in the classroom, A thematic storybook approach. **Education**, 127(1), 140-154.

Wilson, Joseph E. (2006). **Investigating the Influence of Anti-racist Education in Achieving Prejudice Reduction Among Secondary Education Students**. (Online). Available: <http://proquest.umi.com>. Accessed: [30/8/2007].